

Reactienota zienswijzen Ontwerpbegroting 2027

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Reactienota

Op de ontvangen zienswijzen op de Ontwerpbegroting 2027

In opdracht van	Dagelijks bestuur ODZOB
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
	Postbus 8035
	5601 KA Eindhoven
Datum	30 juni 2026
Status	definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding en samenvatting reactie.....	4
1.1	Samenvatting reactie op de ingediende zienswijzen	4
2	Leeswijzer.....	5
2.1	Ontvangen zienswijzen.....	5
2.2	Verwerking van de zienswijzen in deze reactienota	5
3	Ingezette koers robuustheid met Meerjaren ontwikkelaanpak	6
3.1	Ontvangen zienswijzen.....	6
3.2	Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur	6
3.3	Gevolg Ontwerpbegroting 2027	6
4	Terughoudend financieel beleid en besparingsmogelijkheden	7
4.1	Ontvangen zienswijzen.....	7
4.2	Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur	7
4.3	Gevolg Ontwerpbegroting 2026	8
5	Nieuwe financieringssystematiek	9
5.1	Ontvangen zienswijzen.....	9
5.2	Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur	9
5.3	Gevolg Ontwerpbegroting 2027:	9
6	Aandacht voor de fusie van de gemeenten Best en Oirschot	10
6.1	Ontvangen zienswijzen.....	10
6.2	Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur	10
6.3	Gevolg Ontwerpbegroting 2027:	10
7	Bedrijfsvoering.....	11
7.1	Ontvangen zienswijzen.....	11
7.2	Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur	11
7.3	Gevolg Ontwerpbegroting 2027:	11

Bijlage: Memo verkenning besparingen ODZOB, 15 maart 2025

1 Inleiding en samenvatting reactie

Deze reactienota geeft een overzicht van de ontvangen zienswijzen op de Ontwerpbegroting 2027 van de ODZOB en de wijze waarop het dagelijks bestuur hiermee is omgegaan. De zienswijzen laten zien dat deelnemers enerzijds waardering hebben voor de ingezette koers richting een robuuste en professioneel opererende omgevingsdienst, en anderzijds aandacht vragen voor hun eigen financiële uitdagingen en de noodzaak van een terughoudend financieel beleid.

In deze nota wordt per thema ingegaan op de belangrijkste aandachtspunten die door de deelnemers zijn meegegeven, zoals de verdere ontwikkeling van de organisatie, het beheersen van kosten, het in beeld brengen van besparingsmogelijkheden en de zorgvuldige invoering van een nieuwe financieringssysteem. Daarbij wordt steeds toegelicht hoe deze signalen zijn gewogen en wat dit betekent voor de Ontwerpbegroting 2027 en de verdere koers van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

Met deze reactienota beoogt het dagelijks bestuur (DB) niet alleen verantwoording af te leggen, maar ook transparantie te bieden over de gemaakte keuzes en de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, in het belang van een duurzame, effectieve en toekomstbestendige uitvoering van de gezamenlijke opgaven.

1.1 Samenvatting reactie op de ingediende zienswijzen

Vanuit deze context en ontwikkelingen heeft het dagelijks bestuur naar de ontvangen zienswijzen gekeken en komt op basis daarvan tot de volgende reactie:

- In de Begroting 2027 is tegemoet gekomen aan de wens van een aantal deelnemers om in de begroting rekening te houden met de financiële opgaven van onze deelnemers. Wel met het oog op het behoud van onze robuustheid en het borgen van een kwalitatief goede uitvoering van onze taken ten behoeve van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.
- Het resultaat van de Jaarrekening 2025 biedt de mogelijkheid om incidenteel een deel van het resultaat in te zetten om het tarief verder te verlagen, waardoor dit uitkomt onder het gemiddeld uurtarief van 2026.
- We zijn blij te lezen dat onze deelnemers duidelijke verbeteringen zien vanuit onze Meerjaren ontwikkelaanpak. De ingezette koers maakt dat onze processen beter lopen zonder daarbij de uitvoering en kwaliteit uit het oog te verliezen. We blijven inzetten, samen met onze deelnemers, op verdere efficiëntieverbeteringen door middel van uniformeren, vereenvoudigen en digitaliseren.
- Om te komen tot een robuustere financiering doorlopen we richting de Begroting 2028 een zorgvuldig traject om te komen tot een vaste financiering van een programma bedrijfsvoering.

2 Leeswijzer

2.1 Ontvangen zienswijzen

In deze reactienota zijn de ontvangen reacties op de Begroting 2027 van alle deelnemers van de ODZOB verwerkt. De gemeenten **Bergeijk, Bladel, Eersel, Laarbeek, Reusel-De Mierden en Veldhoven** hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. De **Provincie Noord-Brabant** heeft instemmend gereageerd op de Ontwerpbegroting 2027. De gemeenten **Asten, Best, Cranendonck, Deurne, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard** en **Waalre** hebben wel een zienswijze ingediend.

2.2 Verwerking van de zienswijzen in deze reactienota

Om de leesbaarheid te vergroten zijn de ingebrachte zienswijzen met de bijbehorende reacties daarop zoveel mogelijk inhoudelijk gebundeld. Het betreft de volgende thema's:

- Behouden ingezette robuuste koers en Meerjaren ontwikkelaanpak.
- Terughoudend financieel beleid met oog voor draagkracht deelnemers.
- In beeld brengen besparingsmogelijkheden.
- Zorgvuldigheid bij invoering nieuwe financieringssystematiek.
- Aandacht voor fusie gemeenten Best en Oirschot.
- Bedrijfsvoering.

In deze reactienota worden per thema de zienswijzen samengevat en voorzien van een beschouwing en conclusie door het dagelijks bestuur.

3 Ingezette koers robuustheid met Meerjaren ontwikkelaanpak

3.1 Ontvangen zienswijzen

Veel deelnemers hebben hun waardering uitgesproken over de ingezette koers naar een robuuste omgevingsdienst, de daarmee gepaard gaande organisatieontwikkelingen en het verlagen van het uurtarief.

De gemeente **Asten** ziet, net als de gemeente **Best**, een verdere professionalisering van de organisatie. Processen lopen beter, er komen minder vragen binnen en informatie is sneller te vinden. De gemeente **Deurne** waardeert de inzet op een robuuste omgevingsdienst die kan blijven voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook wordt het opnemen van een realistische financiële prognose van aanvullende taken gewaardeerd door de gemeente **Cranendonck** en de gemeente **Valkenswaard**.

De gemeenten **Eindhoven** en **Nuenen c.a.** vragen de Meerjaren ontwikkelaanpak te blijven monitoren, waar nodig bij te sturen en hier tijdig over te rapporteren.

Daarbij ziet de gemeente **Someren** dat de aangekondigde ontwikkeling van een doelen- en activiteitenboom kansen biedt en verzoekt om deze verder te concretiseren en te voorzien van meetbare indicatoren, zodat er beter inzicht ontstaat in de relatie tussen inzet van middelen, prestaties en maatschappelijke effecten.

3.2 Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur

Het DB is blij te horen dat de Ontwerpbegroting met de daarin opgenomen koers naar een robuustere omgevingsdienst door veel van onze deelnemers wordt gewaardeerd en dat de deelnemers de effecten hiervan terugzien.

Het is goed te zien dat de deelnemers waarderen dat we in de begroting rekening hebben gehouden met de financiële opgaven van de deelnemers, waardoor het gemiddeld uurtarief ten opzichte van 2026 zelfs iets is gedaald.

Bij het beschikbaar stellen van het ontwikkelbudget voor de Meerjaren ontwikkelaanpak is toegezegd dat de ODZOB driemaal per jaar een voortgangsrapportage aan de deelnemers verstrekt. In deze rapportage blijven we oog houden voor het eventueel her prioriteren op basis van actualiteiten, zodat we waar nodig bij kunnen sturen, zoals gevraagd door de gemeenten **Eindhoven** en **Nuenen c.a.**

In een bijlage bij de ontwerpbegroting 2027 is een eerste proeve op hoofdlijnen opgenomen van een regionale doelen- en activiteitenboom die meer inzicht moet geven in de relatie tussen de provinciale en gemeentelijke ambities/doelen en de activiteiten die de ODZOB daarvoor uitvoert. We onderschrijven de kansen die de gemeente **Someren** ziet om beter inzicht te krijgen tussen inzet van middelen, prestaties en maatschappelijke effecten. We willen daarmee de horizontale verantwoording versterken en de raden en Staten in positie brengen.

3.3 Gevolg Ontwerpbegroting 2027

De zienswijzen over de ingezette koers leiden niet tot financiële aanpassingen in de Ontwerpbegroting 2027.

4 Terughoudend financieel beleid en besparingsmogelijkheden

4.1 Ontvangen zienswijzen

Vanwege de druk op de financiële situatie van met name onze gemeentelijke deelnemers vragen de gemeenten **Cranendonck, Eindhoven, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a. en Someren** te blijven sturen op een efficiënte uitvoering van de aan de ODZOB opgedragen taken en een structureel financieel beheersbare en realistische koers te houden en waar mogelijk ombuigingen te maken, zodat ook de vier gemeenschappelijke regelingen een bijdrage kunnen leveren welke in verhouding staat met de steeds lager wordende inkomsten van de gemeenten.

In lijn daarmee vragen de gemeenten **Asten** en **Waalre** om mogelijke besparingsopties via scenario's aan de deelnemers voor te leggen, zodat zij goede, inhoudelijke, afwegingen kunnen maken. Daarbij vraagt de gemeente **Someren** om heldere prioritering, waarbij de uitvoering van wettelijke basistaken te allen tijde geborgd blijft en nieuwe taken alleen worden opgepakt indien deze uitvoerbaar en financieel gedekt zijn maar ook om voldoende ruimte te blijven bieden voor maatwerk, zodat lokale prioriteiten leidend blijven in de uitvoering.

In diezelfde lijn vraagt de gemeente **Son en Breugel** de gemeentelijke bijdrage te beperken tot enkel de objectief onderbouwde loon- en prijsontwikkelingen en ervoor zorg te dragen dat nieuwe of structureel hogere uitgaven die verder reiken dan indexatie niet vanzelfsprekend zijn en eerst inhoudelijk én financieel goed gemotiveerd moeten worden.

De gemeente **Cranendonck** vraagt daarbij de mogelijkheden van nacalculatie te onderzoeken én op basis van de uitkomsten afspraken te maken om nadelige verschillen, vanuit solidariteit, evenredig naar draagkracht van gemeenten en GR-en te verdelen.

4.2 Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur

De ODZOB ziet de financiële uitdagingen van deelnemers en heeft in de begroting een verlaging van het uurtarief 2027 ten opzichte van het uurtarief 2026 gerealiseerd. We zoeken naar een goede balans tussen een structureel sluitende begroting en behoud van een kwalitatief goede uitvoering, met oog voor de milieuontwikkelingen die aandacht vragen. We maken die afweging zo goed mogelijk inzichtelijk zodat de deelnemers in positie zijn, indien nodig of gewenst, daar inhoudelijke keuzes in te maken.

Met betrekking tot de indexeringssystematiek van de loonkosten heeft het algemeen bestuur ODZOB op 12 maart 2026 het volgende besluit genomen:

Instemmen met het handhaven van de huidige indexatiemethodiek met de volgende aanscherpingen:

- a. de gemeenschappelijke regelingen (4 GR) stellen jaarlijks een evaluatie op van de werkelijke ontwikkeling van de loonkosten, afgezet tegen de ontvangen loonindexering;
- b. indien er afwijkingen zijn tussen de ontvangen indexering en de werkelijke loonkostenontwikkeling zal dit niet zonder expliciete bestuurlijke besluitvorming worden omgezet in nieuw beleid;
- c. indien een gemeenschappelijke regeling aan het einde van het jaar een positief resultaat heeft behaald, wordt terugbetaald aan de deelnemers, tenzij het bestuur (DB/AB) anders besluit;
- d. bij de toepassing van de aanscherpingen b en c worden de kaderstellende beleidsafspraken over de minimale en maximale omvang van de algemene reserve van de 4GR in acht genomen zodat de algemene reserve van de 4GR binnen de kaderstellende bandbreedte blijft.

In de Begroting 2027 is dit besluit toegepast en heeft dat (onder meer) geresulteerd in een verlaging van het uurtarief. Op 26 maart 2026 zijn de raden en Staten hierover geïnformeerd.

Via de reguliere P&C-cyclus worden de deelnemers open en transparant geïnformeerd en kunnen er desgewenst in de integrale besluitvorming accenten worden gezet.

Gezien de nieuwe samenstelling van de gemeenteraden na de verkiezingen sturen wij u ter informatie de Memo verkenning besparingen ODZOB die wij als bijlage met de Ontwerpbegroting 2026 aan raden en Staten hebben gestuurd. De lijn in deze memo is nog steeds uitgangspunt van ons handelen.

4.3 Gevolg Ontwerpbegroting 2026

De zienswijzen over het terughoudend financiële beleid en besparingsmogelijkheden leiden niet tot financiële aanpassingen in de Ontwerpbegroting 2027.

5 Nieuwe financieringssystematiek

5.1 Ontvangen zienswijzen

In de zienswijzen van de gemeenten **Best**, **Deurne** en **Waalre** wordt begrip getoond voor de temporisering bij de invoering van een wijziging in de financieringssystematiek. De inzet was om met ingang van de Begroting 2027 over te gaan op een vaste financiering voor het programma bedrijfsvoering. De gemeenten hechten waarde aan het zorgvuldig invoeren en het uitwerken en transparant inzichtelijk maken van de financiële gevolgen (en herverdelingseffecten) per individuele deelnemer. En vragen daarbij rekening te houden met de beperkte financiële ruimte van gemeenten.

5.2 Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur

De ODZOB onderschrijft deze zienswijze. Juist het traject van een zorgvuldige en transparante besluitvorming rondom deze eventuele invoering heeft ons doen besluiten om 2026 te benutten om samen met onze deelnemers de effecten per individuele deelnemer in beeld te brengen. Dit jaar wordt benut om de effecten per deelnemers zo goed als mogelijk inzichtelijk te maken en waar mogelijk te verkleinen. De gesprekken met onze deelnemers zijn inmiddels in gang gezet om richting Ontwerpbegroting 2028 hierover besluitvorming aan het AB voor te leggen.

5.3 Gevolg Ontwerpbegroting 2027:

De zienswijzen leiden niet tot financiële aanpassingen in de Ontwerpbegroting 2027.

6 Aandacht voor de fusie van de gemeenten Best en Oirschot

6.1 Ontvangen zienswijzen

Zoals bekend hebben de gemeenteraden van **Best** en **Oirschot** in een herindelingsadvies aan GS de ambitie uitgesproken om per 1 januari 2028 te gaan fuseren. De voorbereiding van de voorgenomen fusie heeft een aantal praktische gevolgen voor gemeenten **Best** en **Oirschot**:

- Ten gevolgen van de voorgenomen fusie staan de gemeenten **Best** en **Oirschot** momenteel al onder preventief financieel toezicht door de provincie. Dit laat weinig ruimte voor nieuw beleid of afwijkingen van onze lopende meerjarenraming.

- Mogelijk moet onze gemeenschappelijke regeling worden aangepast en opnieuw worden vastgesteld. Met de fusie verandert het aantal deelnemers aan de regeling, wat juridische en feitelijke wijzigingen in de samenwerking met zich meebrengt. De gemeenten Best en Oirschot vragen de ODZOB om dit vraagstuk in 2027, met deze gemeenten, op te pakken.

6.2 Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur

In 2027 zullen wij met de gemeenten **Best** en **Oirschot**, en waar nodig de andere deelnemers, uitwerking van de gevolgen voor de GR ODZOB op gaan pakken en waar nodig aanpassingen in onze afspraken verwerken dan wel ter besluitvorming voorleggen, zodat de overgang naar 2028 zo soepel als mogelijk kan verlopen. Wij wensen de gemeenteraden van **Best** en **Oirschot** heel veel succes samen.

6.3 Gevolg Ontwerpbegroting 2027:

De zienswijzen leiden niet tot aanpassingen in de Ontwerpbegroting 2027.

7 Bedrijfsvoering

7.1 Ontvangen zienswijzen

Gemeente **Eindhoven** vraagt te blijven sturen op een efficiënte uitvoering van de opgedragen taken en de organisatiekosten te beheersen en te bewaken, in te blijven zetten op terugdringing ziekteverzuim en het beperken van inhuur. Vanuit de gemeente **Helmond** komt het verzoek een positief jaarrekeningresultaat in beginsel uit te keren aan de deelnemers. Afwijken van directe uitkering kan alleen door een duidelijk en gemotiveerd voorstel voor resultaatbestemming aan het algemeen bestuur voor te leggen.

Daarnaast vraagt de gemeente **Somer** om borging van voldoende capaciteit en kwaliteit, zodat de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving tijdig en adequaat blijft plaatsvinden.

7.2 Beschouwing en conclusie dagelijks bestuur

Door de vele ontwikkelopgaven en het mede daardoor financieel scherp aan de wind moeten varen van onze organisatie, monitoren we, door middel van maandelijkse interne rapportages onze voortgang, zodat bijsturing, indien nodig, op tijd kan worden ingezet. Daarbij is het ook voor de ODZOB belangrijk om het verzuim terug te dringen, passen wij de Wet Poortwachter onverkort toe en bespreken wij frequent met onze bedrijfsarts wat medewerkers voor herstel nodig hebben en wat er preventief kan worden gedaan om lang verzuim voor te zijn.

Om al onze taken goed uit te voeren, is het soms nodig én vanuit bedrijfsvoering wenselijk om werkzaamheden door inhuurmedewerkers te laten verrichten. De laatste jaren hebben we ingezet op het terugbrengen van de externe inhuur en is de norm van onze flexibele schil in de Begroting 2027 teruggebracht naar 15%. In de praktijk zien we zelfs een afbouw van circa 23% in 2024 naar circa 7% medio 2026. We denken daarmee ingespeeld te hebben op de zienswijze van gemeente Eindhoven en spelen met strategische personeelsplanning in op de ontwikkeling van onze organisatie als ook de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Door deze groei neemt ook het risico toe dat deze taken in de toekomst moeten worden afgebouwd. Om dit risico voldoende te beheersen blijft het noodzakelijk gebruik te blijven maken van een flexibele schil. Bij de afweging een vacature vast dan wel flexibel in te vullen blijft borging van voldoende capaciteit en kwaliteit, zoals door de gemeente **Somer** gevraagd een belangrijk uitgangspunt.

Wij onderschrijven de zienswijze van de gemeente **Helmond** om een positief jaarrekeningresultaat in beginsel uit te keren aan de deelnemers. En zullen wij afwijkingen hiervan altijd, via een duidelijk, gemotiveerd en integraal voorstel voor resultaatbestemming, aan het algemeen bestuur voorleggen.

7.3 Gevolg Ontwerpbegroting 2027:

De zienswijzen leiden niet tot aanpassingen in de Ontwerpbegroting 2027.